

UDC: 159.9 (075.8)

**THE ROLE OF SELF-EFFICACY IN AFFIRMING THE ACHIEVEMENT MOTIVATION
IN THE UNIVERSITY STUDENTS**

**ROLUL AUTOEFICIENȚEI ÎN AFIRMAREA MOTIVAȚIEI DE REALIZARE A
TINERILOR DIN MEDIUL UNIVERSITAR**

*RUSNAC Svetlana, PhD,
Free International University of Moldova, Chisinau
AŞEVSCHI Ioana, PhD student in social psychology
Free International University of Moldova, Chisinau*

*RUSNAC Svetlana, doctor în psihologie, conferențiar universitar,
Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Chișinău
AŞEVSCHI Ioana, doctorandă în psihologie socială
Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Chișinău*

Adnotare: Studiul prezentat în acest articol și-a propus să verifice, de ce unii studenți perseverează în provocări academice și personale pentru a realiza succesul, în timp ce alții nu se angajează pe deplin și urmăresc doar scopul de a evita eșecul academic? Este oare, după cum au constatat A. Bandura și alți cercetători, autoeficiența un element central al motivației, al orientării spre succes? Cercetarea s-a efectuat pe un eșantion alcătuit din 245 de tineri, studenți din anii de studii I-IV din câteva universități din Republica Moldova. Pentru verificarea acestei ipoteze au fost utilizate două scale. Scala de autoeficiență elaborată de A. Bandura, care măsoară autoeficiența generală și socială, a fost utilizată pentru vorbitorii de limbă rusă în varianta tradusă și validată de Л. Боярнуцева, pentru studenții vorbitori de limbă română – tradusă, adaptată și validată de autori. Scala Mehrabian de Motivație a Realizării a fost utilizată în varianta rusă modificată de М.И. Магомед-Эминов, tradusă, adaptată și validată de autori pentru utilizare în limba română. Analiza statistică a datelor căpătate în cadrul cercetării a stabilit că motivația realizării pe care o împărtășesc studenții este influențată de credințele privind autoeficiența. Însă doar o treime din respondenți dețin o orientare motivațională spre succes, ceilalți fiind dominați de tendința de evitare a eșecului, un motiv extrinsec care constă în adaptarea la aprecierile și evaluările externe. Calculele privind autoeficiența indică la o cotă mică a studenților cu autoeficiență generală înaltă – mai puțin de 8%, aproape 2/3 dețin credințe privind o autoeficiență medie, iar circa 1/4 - joasă. Pentru autoeficiența socială s-au calculat valori joase pentru 1/4 din respondenți, medie – pentru aproape jumătate, înaltă – circa 30%. Constatările studiului sugerează nevoia de efort al cadrelor didactice universitare și serviciilor universitare specializate în a sprijini dezvoltarea motivației intrinsece a studenților prin consolidarea autoaprecierilor, inclusiv ale propriei eficiențe, motivația învățării și devenirii profesionale fiind una din soluțiile importante în sporirea calității pregătirii profesionale a tinerilor.

Annotation: The purpose of the present study is to verify why some university students show perseverance and face academic and personal challenges in order to achieve success, while others do not fully involve themselves such avoiding the failure? Is self-efficacy, as stated by Bandura and other researchers, a central element of motivation and orientation to success? The study sample consists of 245 young people, students of I-IV academic year from several universities of Moldova. Two scales were used to verify the formulated hypothesis. The self-efficacy scale of A. Bandura was used to measure the general and social self-efficacy, for Russian speaking subjects we used the

Russian version adapted by Л. Бояринцева and for Romanian speaking subjects the Romanian version adapted and validated by authors. Also the Achievement Motivation Scale of Mehrabian was used, the version adapted by М.Ш. Магомед-Эминов for Russian speaking population and the version translated, adapted and validated by authors for Romanian speaking population. The statistical analysis of data demonstrate that achievement motivation is related to the person believe about its own self-efficacy. One third of the respondents demonstrates a motivational orientation to success, the rest showing the tendency to avoid failure, an extrinsic motive for adaptation to external assessment and evaluation. According to data related to self-efficacy less than 8% of students report a high level of general self-efficacy, 2/3 report a medium level, and 1/4 a low level. Low level of social self-efficacy was reported by 1/4 of respondents, medium level by nearly half of the total number of subjects and a high level by 30%. The study results envisage the necessity for the university teaching staff and for specialized university services to support and facilitate the development of student's intrinsic motivation through enhancing their self-esteem, as well as their self-efficacy, learning motivation and professional constitution as an important solution for providing a better quality of initial/professional education to young people.

Cuvinte-cheie: autoeficiență, eșec, motivația realizării, motivație, succes.

Keywords: self-efficacy, failure, motivation, achievement motivation, success.

Introducere

Credințele privind autoeficiența prezintă, conform opiniei lui A. Bandura [5, p. 3], convingeri cu privire la capacitatea de a organiza și executa activitățile necesare în scopul îndeplinirii cu succes a sarcinilor, adică la mobilizarea resurselor și la controlul personal al acțiunilor. Conceptul de „autoeficiență” a fost introdus în circuitul științific în 1977 de către A. Bandura [6]. Contribuția majoră a lui A. Bandura a constat în sinteza cercetărilor anterioare ale comportamentului, prin care s-au identificat rolul voinței și intenției [30, p. 36], al motivației realizării [18] și locului controlului subiectiv [23], alte elaborări care se referă la percepția competenței și eficienței personale, succesul și starea de bine psihologic [28]. În mare parte aceste abordări nu au făcut distincție clară între convingerile că anumite comportamente vor conduce la rezultate specifice și că cineva va putea să-și îndeplinească cu succes comportamentele în cauză, deși această distincție a fost menționată înainte de articolul lui Bandura din 1977 [12]. Contribuția majoră a lui A. Bandura în articolul său din 1977 a fost fundamentarea teoretică a conceptului și oferirea unui instrument construit cu rigoare empirică cu care putea fi examinată autoeficiența.

Definiția și măsurarea autoeficienței pornește de la înțelegerea distincției de alte concepții care explică sinele, identitatea, percepția competenței și controlului deținut.

Credința în autoeficiență nu semnifică același lucru precum competențele. Competențele indică la aceea ce cunosc și ce pot să facă oamenii: ”calitatea și diapazonul constructelor cognitive și a actelor comportamentale de care individul este capabil”, abilitatea de a se comporta în conformitate cu circumstanțele [20, p. 265-266]. Autoeficiența este credința despre competențele și abilitatea de a face față solicitărilor într-un anumit domeniu sau anumite situații, în special în circumstanțe dificile și noi pentru individ.

Spre deosebire de intenții, care definesc angajamentul într-o activitate, autoeficiența se prezintă ca o condiție a implicării, care influențează atât intenția, cât și comportamentul în general [15.].

Credințele privind autoeficiența nu semnifică același lucru precum așteptările de rezultate [5] sau previziunea unui anumit comportament [16]. Autoeficiența este o evaluare a gradului de mobilizare a resurselor pentru îndeplinirea obiectivelor, o ”judecată a posibilităților consecințe ale performanței” [5, p. 21], credința în posedarea de comportamente și strategii necesare pentru a produce rezultatul pe care oamenii și-l doresc, aprecierea măsurii în care pot fi puse acestea în aplicare.

Autoeficiența nu este controlul perceput, care depinde de așteptările unor anumite comportamente și rezultate, sau de credința în eficiența propriilor acțiuni. Credințele privind autoeficiența nu sunt atribuții cauzale. Ele pot influența atribuțiile cauzale și pot fi influențate de explicațiile privind succesul și eșecul. În cadrul cercetărilor s-a stabilit că persoanele cu credințe despre autoeficiența joasă într-o activitate sunt mai predispuse decât cele care își evaluează înalt autoeficiența și atribuie succesul factorilor externi, devalorizând capacitățile personale [3; 24].

Credințele privind autoeficiența constituie o parte importantă a conceptului de sine [9], contribuie la stima de sine.

Spre deosebire de conceptele de loc al controlului subiectiv, optimism, robustețe, care sunt definite și ca trăsături de personalitate, autoeficiența, o condiție importantă pentru primele, nu este o caracteristică, ci o convingere în a face față sarcinilor unui domeniu (autoeficiență pentru domeniu) sau un sentiment mai general (autoeficiență generală). Măsurarea trăsăturilor precum optimismul, controlul perceput sau altele, pot să ofere o predicție asupra comportamentului uman doar în condiția când sunt completate cu date privind credința în autoeficiență. Totodată, s-a stabilit în măsurarea credințelor privind autoeficiența generală că valorile însumate nu diferă semnificativ de cele pe care le întrunesc tipurile de autoeficiență specifică [17; 22]. Potrivit lui Eden [11], atât autoeficiența generală cât și cea socială implică experiențe similare, acestea fiind agregate influențează mai puternic percepția autoeficienței generale care, la rândul ei, este o condiție a celei sociale. Astfel credința în autoeficiență în diferite sarcini și situații se multiplică în percepția autoeficienței în sarcini particulare.

Credința privind autoeficiența poate acționa ca un factor motivațional ce orientează persoana spre atingerea scopurilor propuse, spre delimitarea intereselor [14]. Bandura [5] a descris percepția de autoeficiență ca fiind o capacitate a individului de a deține experiența de performanță de succes. Shelton [25] susține că autoeficiența se consolidează în viața unui individ pe măsură ce acesta experimentează succesul și eșecul.

Fiind o bază a motivației și activității umane, autoeficiența – ”credința în capacitatea cuiva de a produce rezultate dorite prin acțiunile proprii” [2], sporește capacitatea persoanei de a persevera fără a se centra pe obstacole și eșec, a urmări progresul și succesul. ”Orice alți factori care orientează și motivează își au rădăcinile în credința de bază de a deține puterea și de a produce prin acțiuni proprii schimbări” [1, p. 4). Există, firește, și alți factori motivaționali, cum ar fi obținerea unui loc de muncă prestigios sau a unui salariu înalt, dar în lipsa credinței în autoeficiență convingerea în succes este evazivă. Autoeficiența influențează fie pozitiv, fie negativ perspectivele vieții, modalitatea de a lua decizii și de a însuși noi oportunități.

Material și metodă

Analiza teoretică a raportului dintre autoeficiență și orientare spre succes ne-a condus spre ideea cercetării experimentale a acestei relații în mediul studentesc. Ne-am propus să verificăm, de ce unii studenți perseverază în provocări academice și personale pentru a realiza succesul, în timp ce alții nu se angajează pe deplin și urmăresc doar scopul de a evita careva eșecuri academice? Este oare, după cum au constatat A. Bandura și alți cercetători [8; 21], autoeficiența un element central al motivației, al orientării spre succes?

Pentru verificarea acestei ipoteze au fost utilizate două scale.

Scala de autoeficiență [26] conține 23 de itemi, apreciați pe o scară cu 11 valori, de la -5 la +5, prin 0. Cele două subscale măsoară autoeficiența generală (17 itemi) și socială (6 itemi). Pentru utilizare în limba rusă am folosit scala tradusă și validată de Л. Бояринцева [32, p. 38-41]. Pentru utilizare în limba română itemii au suportat două traduceri – engleză-română și română-engleză, de specialiști cu cunoaștere foarte bună a limbilor. S-a calculat Coeficientul Alpha Cronbah - 0,834, ceea ce denotă o consistență internă înaltă a testului. Prin metoda Pearson s-a stabilit un coeficient înalt de corelare dintre rezultatele căpătate la cele două scale ($p < 0,001$).

Distribuirea datelor a indicat la valoarea coeficienților căpătați prin măsurare: pentru autoeficiența generală valorile joase întrunesc rezultate până la 30 (58 persoane – 23,7%), medii – de la 31 la 50 (180 – 73,5%), înalte – mai mari de 50 (7 – 2,9%), media aritmetică căpătată pe eșantion fiind de 35,9; pentru autoeficiența socială s-au calculat valori joase – până la 6 (61 – 24,9%), medii – de la 7 la 13 (112 – 45,7%), înalte – mai mari de 13 (72 – 29,4%), media fiind egală cu 10,2.

Scala Mehrabian de Motivație a Realizării [19] a fost utilizată în varianta modificată de М.Ш. Магомед-Эминов [33, p. 72-74]. Pentru validare de conținut s-a realizat traducerea dublă a metodei – rusă-română și română-rusă.

Metoda este concepută pentru a diagnostica două motive care ghidează personalitatea: dorința de succes și motivul evitării eșecului. Este identificat motivul dominant. Scala conține două forme: forma A este destinată respondenților de sex masculin și are 32 de itemi; forma b – are 30 de itemi și se aplică respondenților de sex feminin. Aprecierea se realizează în conformitate cu o scară din 7 trepte, de la +3 la -3.

Conform opiniei autorilor scorurile acumulate la probă de toți respondenții sunt ordonate, fiind calculate două rezultate specifice: scorurile acumulate de primele 27% din eșantion caracterizează motivația / orientarea spre succes, iar cele acumulate de 27% la pragul de jos – motivul evitării eșecului. Scorurile realizate în cadrul cercetării de față au demonstrat o fiabilitate ridicată, fiind similare cu cele căpătate în cercetările realizate de autorii metodei [19].

Distribuirea datelor a stabilit următoarea semnificație a coeficienților căpătați prin măsurare: rezultatele de până la 118 indică la motivul evitării eșecului (68 persoane – 27,8%), cele medii – de la 119 la 138 (111 – 45,3%), la motivație indeterminată, înalte – mai mari de 139 (66 – 26,9%), la motivul realizării succesului, media aritmetică căpătată pe eșantion fiind de 128,4

Cercetarea s-a efectuat pe un eșantion alcătuit din 245 de tineri, studenți din anii de studii I-IV, cu vârsta cuprinsă între 19 și 28 de ani, din cadrul Universității de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”, Universității Tehnice a Moldovei și Universității Libere Internaționale din Moldova. Cercetarea a fost realizată în perioada septembrie 2015 – aprilie 2016.

Rezultate și discuții

Prin aplicarea Scalei de autoeficiență Sherer M., Maddux J. E. a fost măsurat nivelul de autoeficiență al studenților. Mediile și cotele procentuale conform valoarea scorurilor sunt ilustrate în tabelul 1, figura 1.

Tabelul 1. Media pe întreg eșantionul pentru autoeficiența generală și socială

	N	Minimum	Maximum	Media	Abaterea standard
Autoeficiența generală	245	15,0	60,0	35,9	8,07487
Autoeficiența socială	245	-13,0	18,0	10,2	5,17220

Pentru autoeficiența generală valorile joase întrunesc 58 persoane – 23,7%, medii – 180, 73,5%, înalte – 7, 2,9%, media aritmetică este de 35,9.

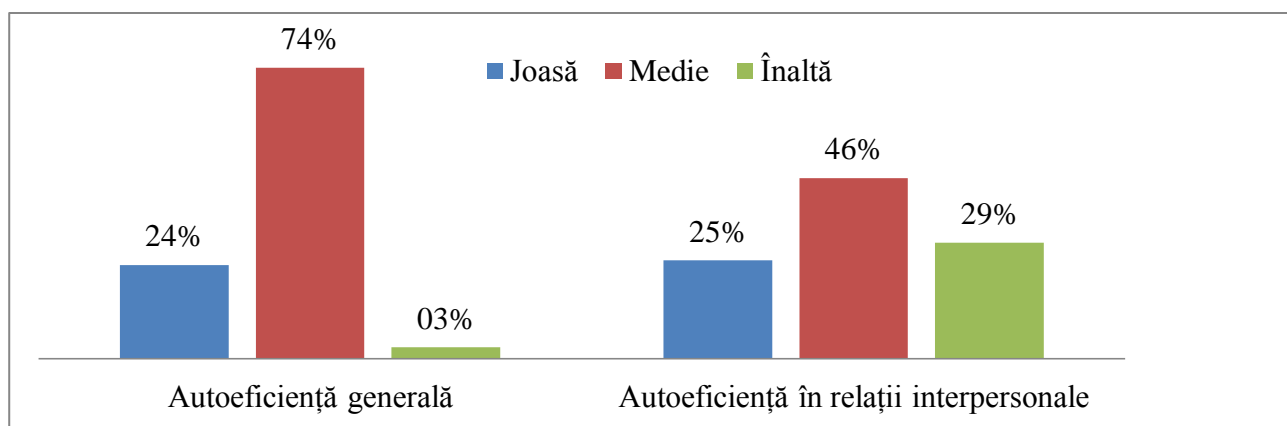

Figura 1. Manifestări medii ale autoeficienței pentru întreg eșantionul

Au fost calculate mediile pentru grupe diferite de respondenți (Fig. 2).

Deși scorurile care ilustrează autoeficiența generală a bărbaților și femeilor sunt diferite, compararea statistică n-a identificat diferențe semnificative.

Scorurile calculate pe ani de studii indică la sporirea autoeficienței în cadrul studiilor universitare. Diferențe statistic semnificative s-au calculat prin compararea eșantioanelor de studenți de la anul 1 și 3 ($p < 0,01$), 2 și 3 ($p < 0,02$).

N-au fost identificate diferențe semnificative între scorurile înregistrate de tinerii proveniți din mediul rural și cei din mediu urban.

Am consultat studii similare, identificând rezultate care nu atestă diferențe între autoeficiența generală a studenților și studenților [27], care atestă diferențe puțin semnificative ($p = 0,06$) [31], sau cu semnificație înaltă cu valori mai mari pentru femei ($p < 0,01$) [13].

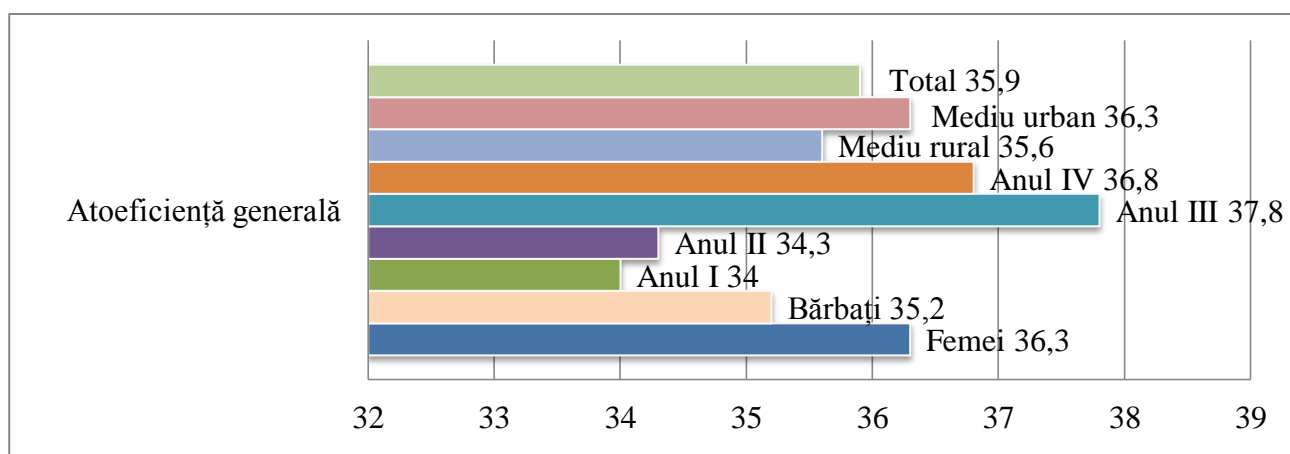

Figura 2. Medii privind nivelul de autoeficiență generală realizate de grupurile de subiecți conform apartenenței sexuale, anului de studii și mediului de proveniență

Pentru autoeficiența în relațiile interpersonale / socială s-au calculat valori joase pentru 61 persoane – 24,9%, medii – 112, 45,7%, înalte – 72, 29,4%, media fiind egală cu 10,2 (Fig. 3).

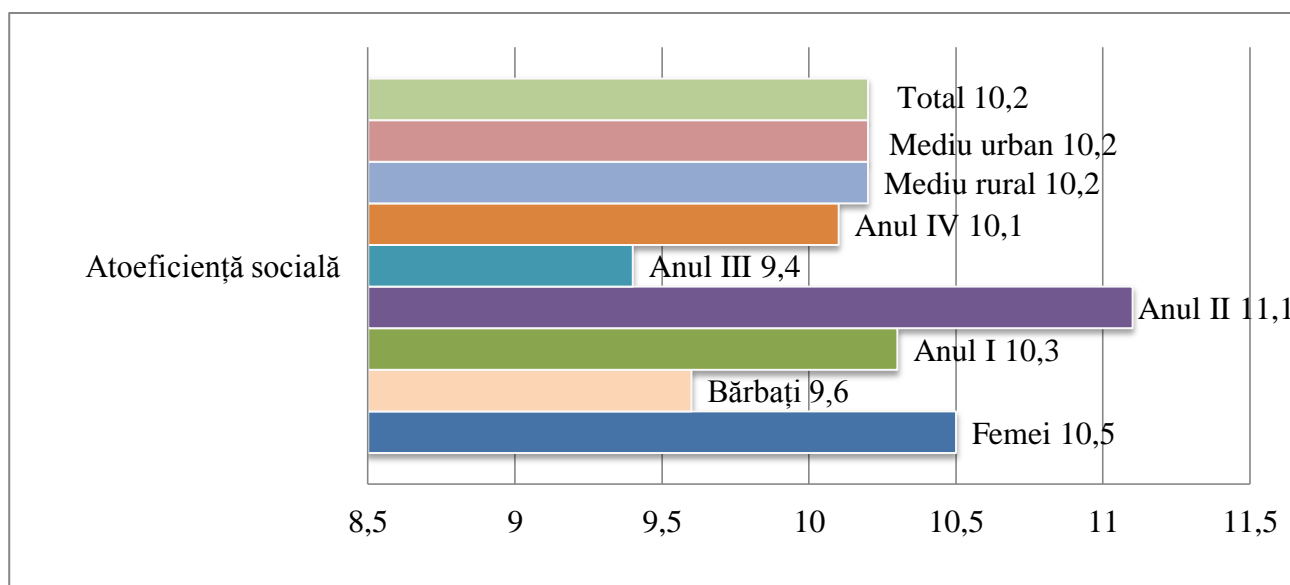

Figura 3. Medii privind nivelul de autoeficiență socială realizate de grupurile de subiecți conform apartenenței sexuale, anului de studii și mediului de proveniență

Compararea mediilor pe grupe de respondenți n-a identificat diferențe statistic semnificative, deși scorurile sunt mai înalte în cazul femeilor, al studenților de la anul 2.

Corelația între cele două tipuri de autoeficiență a indicat la un raport pozitiv ($p < 0,01$), fapt care poate explica scăderea scorurilor acumulate de grupele de la anii 3 și 4 la autoeficiență socială, deoarece are loc o echilibrare a autoaprecierii eficienței.

Pentru măsurarea orientării motivaționale a fost aplicată Scala Mehrabian. În rezultatul aplicării chestionarului și în baza prelucrării statistice a punctajului total pentru întreg eșantionul supus cercetării, s-a determinat care tendință motivațională caracterizează tinerii din mediul universitar, participanți la investigație. Media aritmetică căpătată pe eșantion este de 128,4 (Tabelul 2). 68 persoane – 27,8%, au demonstrat orientare spre evitarea eșecului, 111 – 45,3%, nu au o motivație certă, iar 66 – 26,9% au indicat la motivul realizării succesului,

Tabelul 2. Media pe întreg eșantionul pentru tendința motivațională

	N	Minimum	Maximum	Media	Abaterea standard
Orientarea motivațională	245	76,0	165,0	128,4	16,27890

Au fost analizate influențele pe care le au apartenența sexuală, anul de studii și mediul de proveniență asupra orientării motivaționale (Fig. 4).

Conform datelor prezentate în figura 4, scorul mediu pentru participanții de gen feminin este de 125,2, ceea ce semnifică dominanța orientării spre evitarea eșecului. Media pentru participanții de gen masculin constituie 134,2 și denotă dominanța orientării spre succes.

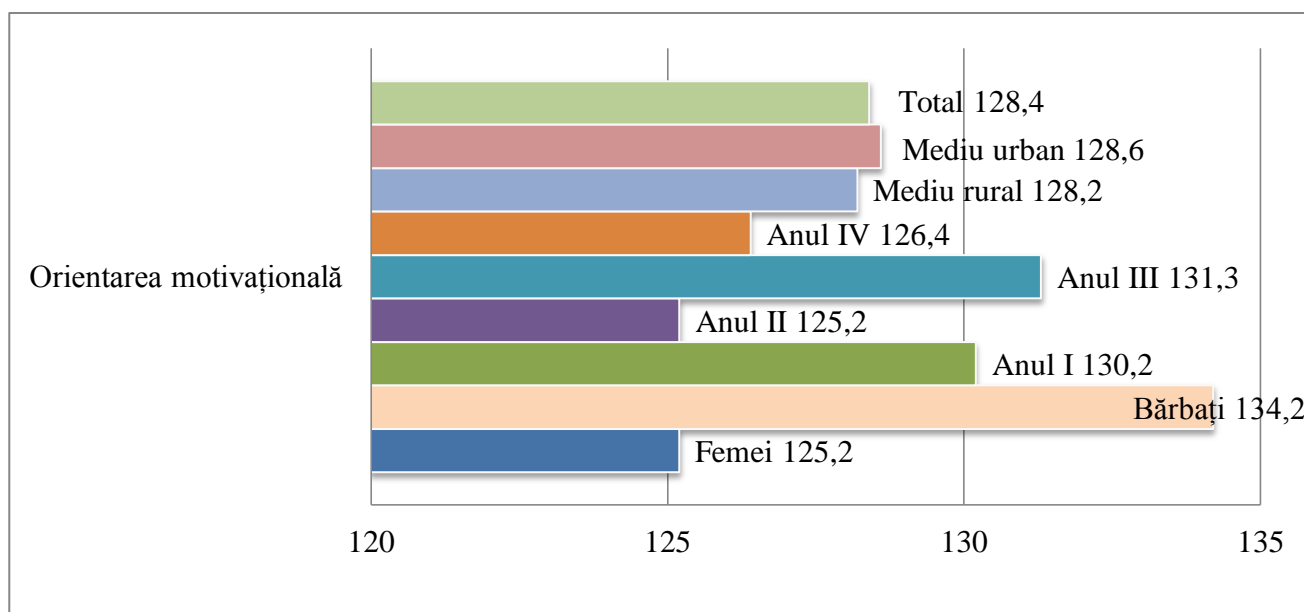

Figura 4. Medii privind orientarea motivațională realizate de grupurile de subiecți conform apartenenței sexuale, anului de studii și mediului de proveniență

Prin compararea orientării motivaționale a subiecților de sex masculin ($M=134,2$) și feminin ($M=125,2$), s-a stabilit o diferență statistic semnificativă, tinerii fiind mai puternic orientați spre succes decât tinerele ($p<0,001$).

Studii similare ne-au confirmat rezultatele. Astfel, în cadrul unui studiu care a investigat influența comportamentelor imediate de evaluare a rezultatelor studenților ale profesorilor și rolul lor în orientarea motivațională a studenților, efectuat la Universitatea Internațională din Cipru, eșantionul a fost divizat în două grupuri: grupul 1 de studenți care au apreciat mai jos comportamentele imediate ale profesorilor, grupul 2 – au oferit evaluări mai înalte. În conformitate cu prima măsurare, cele două grupuri au întrunit respectiv 63 și 78 de studenți, 61 femei și 80 bărbați. Media studenților de sex feminin din grupul 1 pentru orientarea motivațională este de 33,75, în grupului 2 – 3.13, respondentele din grupul 2 fiind mai motivate de comportamentele imediate ale profesorilor și orientate spre succes. Media studenților de sex masculin din grupul 1 este de 36.22, iar din grupul 2 de 40. În ambele grupuri scorurile pentru orientarea motivațională a subiecților de sex masculin sunt mai înalte [29].

La fel, au fost comparate mediile pentru studenții din ani diferiți de studiu. Grupul de tineri din anul I au acumulat un scor de 130,2, cei din anul II – 125,5, grupul din anul III – 131,3 și din anul IV de studii – 126,4. Compararea mediilor a identificat doar o diferență statistic semnificativă – dintre orientarea motivațională a studenților de la anii 2 și 3 ($p=0,03$). Probabil, rezultatul nu prezintă o semnificație deosebită, datorându-se unor factori subiectivi. Însă într-un studiu similar s-au constatat modificări în orientarea motivațională a studenților deja pe parcursul primului an de studii – diminuarea forței orientării spre succes [10]. Rezultatul poate fi explicat prin efortul de adaptare, fapt care va fi verificat într-o cercetare ulterioară.

Au fost comparate mediile pentru grupurile de tineri proveniți din localități urbane și rurale. Reieșind din datele prezentate în figură, mediile pentru tinerii din comunități urbane și rurale constituie respectiv 128,6 și 128,2, compararea statistică n-a indicat la diferențe semnificative. În rezultatul comparării a două variabile independente pentru subiecții supuși cercetării conform anului de studii, diferențe statistic semnificative nu au fost depistate.

Corelarea datelor căpătate pentru orientare motivațională și autoeficiență a indicat la un raport pozitiv între variabile: de condiționare reciprocă (Tabelul 3). Credințele privind autoeficiența

prezintă, astfel, o condiție importantă pentru dezvoltarea motivației intrinsece – a orientării spre succes academic a tinerilor din mediul universitar.

Tabelul 3. Raportul dintre orientarea motivațională – autoeficiența generală și socială

		Orientare motivațională	
Kendall's tau_b	Autoeficiență generală	Correlation Coefficient	,128*
		Sig. (2-tailed)	,046
		N	245
	Autoeficiență socială	Correlation Coefficient	,101*
		Sig. (2-tailed)	,047
		N	245

Concluzii

Studiul realizat demonstrează că motivația realizării pe care o împărtășesc studenții este influențată de credințele privind autoeficiența.

Constatându-se că doar circa o treime din eșantion dețin o orientare motivațională spre succes, am stabilit și un număr destul de semnificativ al studenților care se percep ca posedând un nivel înalt de autoeficiență generală, mai mulți (circa o treime) deținând un nivel înalt al autoeficienței sociale.

Atât orientarea motivațională, cât și autoeficiența, sunt influențate de apartenența sexuală a studenților – tinerii sunt mai mult orientați spre succes, pe când tinerele – apreciază mai înalt nivelul personal de autoeficiență, există și diferențe determinate de anul de studii.

Totuși, rezultatele nu sunt destul de favorabile. Dacă definim orientarea motivațională ca dominată de tendința de evitare a eșecului – adică ca extrinsecă, ajungem la concluzia că circa 2/3 din studenți mai mult sau mai puțin se aliniază la aprecierile și evaluările externe, în detrimentul motivelor intrinsece. Motivația intrinsecă se manifestă mai puternic către anul 3 de studii, iar ca motiv predominant la studenți se manifestă destul de sporadic.

Credem că aceste constatări ne sugerează nevoia de efort al cadrelor didactice universitare și serviciilor universitare specializate în a sprijini dezvoltarea motivației studenților de a învăța și, în același timp, în consolidarea autoaprecierilor, inclusiv ale propriei eficiențe. Motivația studenților prezintă cheia succesului și se reflectă în calitatea pregătirii profesionale a viitorilor absolvenți.

Bibliografie

1. Bandura A. Adolescent development from an agentic perspective. In: F. Pajares & T. C. Urdan (Eds.). Self-efficacy beliefs of adolescents. Greenwich, CT: Information Age Publishing, 2006, p. 1-43.
2. Bandura A. Bandura's social cognitive theory [videorecording]: an introduction. Producer, Frances W. Davidson: San Luis Obispo, Calif.: Davidson Films, 2003. <https://searchworks.stanford.edu/view/9943401>
3. Bandura A. Regulation of cognitive processes through perceived self-efficacy. In: Developmental Psychology, 1989, nr. 25, p. 729-735
4. Bandura A. Self-efficacy mechanism in human agency. In: American Psychologist, 1982, 37(2), 1982, p. 122-147.
5. Bandura A. Self-efficacy: The exercise of control. New York: Freeman, 1997. 604 p.
6. Bandura A. Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. In: Psychological Review, 1977, nr.84/2, p.191-215.
7. Bandura A. Social cognitive theory: An agentic perspective. In: Asian Journal of Social Psychology, 1999, nr. 2, p. 21-41.

8. Bandura A., Cervone D. Self-evaluative and self-efficacy mechanisms governing the motivational effects of goal systems. In: *Journal of Personality and Social Psychology*, 1983, 45(5), p. 1017-1028.
9. Deci E. L., Ryan R. M. Human autonomy: The basis for true self-esteem. In: M. H. Kernis (Ed.). *Efficacy, agency, and self-esteem*. New York: Plenum Press, 1995, p. 31-49.
10. Dresel M., Grassinger R. Changes in Achievement Motivation among University Freshmen. In: *Journal of Education and Training Studies*, 2013, Vol. 1, nr. 2, p. 159-173.
11. Eden D. Pygmalion, goal setting, and expectancy: Compatible ways to raise productivity. In: *Academy of Management Review*, 1988, nr. 13, p. 639-652.
12. Gosselin J. T., Maddux J. E. Self-Efficacy. In: *Handbook of Self and Identity*. Ed. Mark R. Leary and June Price Tangney. New York: The Guilford Press, 2003, p. 218-238. http://digitalcommons.sacredheart.edu/psych_fac
13. Kumar R., Lal L. The Role of Self-Efficacy and Gender Difference among the Adolescents. In: *Journal of the Indian Academy of Applied Psychology*, 2006, Vol. 32, nr. 3, p. 249-254.
14. Lee C., Bobko P. Self-efficacy beliefs: Comparison of five measures. In: *Journal of Applied Psychology*, 1994, 79 (3), p. 364-369.
15. Maddux J. E., DuCharme K. A. Behavioral intentions in theories of health behavior. In: D. Gochman (Ed.). *Handbook of health behavior research: I. Personal and social determinants*. New York: Plenum Press, 1997, p. 133-152.
16. Maddux, J. E. Expectancies and the social-cognitive perspective: Basic principles, processes, and variables. In: I. Kirsch (Ed.). *How expectancies shape behavior*. Washington, DC: American Psychological Association, 1999, p. 17-40.
17. Martin J. J., Gill D. L. The relationships among competitive consultation, sport-confidence, self-efficacy, anxiety, and performance. In: *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 1991, 13, p. 149-159.
18. McClelland D. C., Atkinson J. W., Clark R. W., Lowell E. L. *The achievement motive*. New York: Irvington; New York; London: Halsted Press: J. Wiley & Sons, 1953. 384 p.
19. Mehrabian A., Bank L. A questionnaire of individual differences in achieving tendency. In: *Educ. Psychol. Measur.*, 1978, 38, p. 475-478.
20. Mischel W. Toward a cognitive social learning reconceptualization of personality. In: *Psychological Review*, 1973, 80, p. 252-284.
21. Pajares F. Self-Efficacy Beliefs, Motivation, and Achievement in Writing: A Review of the Literature. In: *Reading and Writing Quarterly: Overcoming Learning Difficulties*, 2003, 19(2), p. 139-158.
22. Pajares J., Johnson M. J. Self-efficacy beliefs and the writing performance of entering high school students. In: *Psychology in the Schools*, 1996, 33, p. 163-175.
23. Rotter J. B. Generalized expectancies for internal versus external control of reinforcement. In: *Psychological Monographs*, 1966, 80, p. 1-28.
24. Schunk D. H. Self-efficacy and education and instruction. In: J. E. Maddux (Ed.). *Self-efficacy, adaptation, and adjustment: Theory, research, and application*. New York: Plenum Press, 1995, p. 281-304.
25. Shelton S. H. Developing the construct of general self-efficacy. In: *Psychological Reports*, 1990, 66, p. 987-994.
26. Sherer M., Maddux J. E. et al. The Self-Efficacy Scale: Construction and Validation. In: *Psychological Reports*, 1982, 51 (2), p. 663-671.
27. Siti Salwa Md. Sawari, Norwati Mansor. A study of student's general self-efficacy related to gender differences. In: *International Journal of Informative and Futuristic Research*, 2013, vol. 1, Issue 4, p. 62-67.
28. Skinner E. A. *Perceived control, motivation, and coping*. Thousand Oaks, CA: Sage. 1995. 232 p.

29. Tanriverdi Canbaz S., Yavuz M.A. Effects of teacher immediacy behaviours on students' motivation towards language learning. In: International Online Journal of Primary Education, 2016, volume 5, issue 1, p. 11-19. www.iojpe.org
30. Vessey G. N. A. Volition. In: P. Edwards (Ed.). Encyclopedia of philosophy. Vol. 8. New York: Macmillan, 1967. 540 p.
31. Wilson F., Kickul J., Marlino D. An analysis of the role of gender and self-efficacy in developing female entrepreneurial interest and behavior. In: Journal of Developmental Entrepreneurship, 2009, 14 (02), p.105-119.
32. Краснорядцева О.М., Кабрин В.И., Муравьева О.И., Подойницина М.А., Чучалова О.Н. Психологические практики диагностики и развития самооэффективности студенческой молодежи. Учебное пособие. Томск: Издательский Дом ТГУ, 2014. 274 с.
33. Фетискин Н.П., Козлов В.В., Мануйлов Г.М.. Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп. М: Изд-во Института Психотерапии, 2002. 340 с.